

Odborný dialóg a aktívna spolupráca s partnermi pre väčšiu stabilitu podnikateľského prostredia a posilnenie konkurencieschopnosti priemyslu na Slovensku.



bod č. 17

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Postoj APZ k návrhu

APZ súhlasí s predloženým materiálom po zapracovaní pripomienok a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie.

2. Zdôvodnenie postoja APZ

APZ k predmetnému návrhu zákona uplatnila v rámci medzirezortného pripomienkového konania 18 zásadných pripomienok.

Výsledkom rozporových konaní bolo:

- akceptovaných, resp. čiastočne akceptovaných: 11 pripomienok
- neakceptovaných: 7 pripomienok, z toho bol rozpor odstránený: 6 pripomienok, rozpor neodstránený: 1 pripomienka.

Po uskutočnení rozporových konaní nám bolo doručené upravené znenie návrhu zákona, ktoré nie úplne korešpondovalo s našimi požiadavkami prednesenými na rozporovom konaní. Z toho dôvodu na účely HSR SR uvádzame dva rozpory, a to:

- A. k pozmeňujúcemu bodu č. 57 návrhu zákona, ktorý zavádza nový inštitút Finančnej garancie (§ 31a návrhu zákona)

Oceňujeme, že MŽP SR zvážilo naše pripomienky a upravilo svoj pôvodný zámer nahradiť koordinačné centrá finančnou zábezpekou, resp. garanciou, ktorá mala byť pôvodne v kompetencii ministerstva. Rovnako rozumieme a rešpektujeme požiadavky MŽP SR ponechať inštitút finančnej garancie v zákone.

V zmysle predloženého návrhu zákona, účelom vytvorenia finančnej garancie je zabezpečenie záväzkov zakladateľov koordinačného centra, členov koordinačného centra a subjektov, ktorí ešte nie sú členmi koordinačného centra, vyplývajúcich z rozšírenej zodpovednosti výrobcov.

Na základe našej pripomienky je povinnosť zabezpečiť vytvorenie finančnej garancie navrhovaná v pôsobnosti koordinačného centra.

Predložený návrh zákona v ust. § 31a ods. 3 navrhuje minimálnu výšku príspevku zakladateľa a členov koordinačného centra v závislosti od výšky celkových nákladov vynaložených na plnenie povinností vyplývajúcich z rozšírenej zodpovednosti výrobcov za predchádzajúci kalendárny rok.

S navrhovaným určením výšky príspevku v závislosti od minuloročnej výšky celkových nákladov vynaložených na plnenie povinností vyplývajúcich z rozšírenej zodpovednosti výrobcov zásadne nesúhlasíme a požadujeme primerane upraviť návrh zákona s doplnením splnomocňovacieho ustanovenia na vydanie vykonávacieho právneho predpisu, ktorý ustanoví výšku finančnej garancie pre jednotlivé prúdy odpadov.

V rámci prebiehajúcich rozporových konaní sme MŽP SR predložili návrh, aby určenie výšky príspevkov bolo predmetom úpravy vykonávacieho právneho predpisu k Zákonom o odpadoch (vyhláška, príp. opatrenie), ktoré by bolo diferencované pre jednotlivé prúdy odpadov. Zároveň sme MŽP SR predložili aj návrh na určenie výšky finančnej garancie pre oblasť elektro a vozidlá nasledovne:

- s ohľadom na to, že oba výrobky sú výrobky s dlhou dobou životnosti, považujeme za vhodné vyberať výšku „finančnej garancie“ na základe „uviedenia výrobku na trh“
- s ohľadom na jednoznačnosť „uviedenia výrobkov na trh“ navrhujeme, aby sa zohľadnila súčasná prax v oboch prúdoch odpadov a to:
Elektro: hmotnosť (kg)
Vozidlá: počet vozidiel (kusy)
- poplatok za jednotku uvedenia výrobkov na trh (elektro: kg a vozidlá: kusy) navrhujeme tak, aby sa vytvorila primeranosť medzi absolútnou výškou a možnými rizikom. Ako príklad uvedieme podrobnú evidenciu vozidiel vo forme štátneho registra (evidencia vozidiel MVSR) a dlhodobú existenciu výrobcov vozidiel, ktorý aj po prípadnom „krachu“ sú zväčša kúpený ako značka a zahrnutý do portfólia iného koncernu. Výrobky danej značky sa používajú ešte niekoľko rokov aj po uzavretí výroby danej značky
- v prípade elektro je nevyhnutné, aby rezervy boli špecifické pre kategóriu elektro samostatne (iné sadzba za kg pre chladničky, iné sadzba za kg pre práčky a pod.) Spolu máme 6 kategórií

Sme presvedčení, že náš návrh štruktúry finančnej garancie, jej výpočtu, ako aj jej ustanovenie do vykonávacieho právneho predpisu bude pre účely trvalej garancie funkčnosti a operatívneho systému nakladania s odpadmi spadajúcimi pod tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov reálne účelnejší a účinnejší ako fixne stanovená suma pre všetky komodity (bez detailnejšieho stanoviska k jej výške) podľa obratu, a to z nasledovných dôvodov:

1) Zohľadňuje špecifiká jednotlivých prúdov odpadov a najmä výrazne rozdielne náklady na nakladanie s odpadom, zahŕňajúce najmä náklady na zber, prepravu, recykláciu alebo zneškodnenie. Nakladanie s niektorými komoditami je vysoko nákladové (napr. obsahujúce nebezpečné časti), iné, naopak, majú aj vysokú pozitívnu hodnotu (časti obsahujúce veľa vzácnych, farebných alebo iných kovov).

2) Stanovenie výšky garancie vykonávacím právnym predpisom by umožňovalo jej výšku pružne upraviť v prípade neočakávanej zmeny trhového prostredia (pokles predaja niektorých komodít, zmeny cien PHM, druhotných surovín a pod.), ktorá by mala priamy dopad na funkčnosť systému.

3) Stanovenie výšky garancie v sume vzťahujúcej sa na množstvo uvedené na trh (vozidlá €/ ks, elektro €/kg a pod.) na rozdiel od jednotnej sumy umožňuje nielen jej transparentný výpočet, ale aj jednoznačnú a transparentnú overiteľnosť na základe aktuálne stanovených pravidiel ohlasovaní údajov z evidencie (zástupcovia výrobcov starých vozidiel nahlasujú kusy, výrobcovia elektro nahlasujú kilogramy). Kontrola obratu/nákladov jednotlivých výrobcov/OZV na úrovni koordinačných centier s ohľadom na ich zákonné povinnosti a kompetencie je minimálne sporná, ak nie vylúčená a vytvára mnoho ďalších, potencionálnych rizík.

4) Stanovenie výšky garancie podľa nášho návrhu (v €/ kg a €/ks, členené na jednotlivé prúdy odpadu) umožnia koordinačným centrom prijať interné pravidlá tak, aby využitie finančnej zábezpeky bolo primerané skutočným nákladom konkrétnej komodity, spravodlivé pre všetky dotknuté subjekty, transparentné a predovšetkým účelné a trvalo udržateľné.

B. k ust. § 28 ods. 4 písm. d) a h) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch

V rámci prebiehajúceho MPK sme podali zásadnú pripomienku, ktorou sme navrhovali:

- upraviť súčasné znenie ust. § 28 ods. 4 písm. d) bod 1.2 Zákona o odpadoch nasledovne:
„podávať sumárne ohlásenie za všetkých aktuálne zastúpených výrobcov a uchovávať ohlasované údaje“
- upraviť súčasné znenie ust. § 28 ods. 4 písm. h) Zákona o odpadoch nasledovne:
„doručiť ministerstvu každoročne do 28. 2. kalendárneho roka aktuálny zoznam zastúpených výrobcov obsahujúci identifikačné údaje zastúpených výrobcov a údaje o množstvách výrobkov uvedených na trh jednotlivými zastúpenými výrobcami v predchádzajúcom kalendárnom roku“

Naše návrhy sme odôvodnili tým, že zmeny navrhujeme z dôvodu potreby zjednotenia a zosúladienia vedenia a ohlasovania údajov z evidencie o elektrozaariadeniach a elektroodpade a za účelom odstránenia zmätočnej povinnosti OZV podávať „neaktuálne“ hlásenia, t. j. hlásenia za výrobcov, ktorých v roku podávania hlásenia už nezastupuje. Cieľom navrhovaných zmien je taktiež odstránenie duplicitného nahlasovania údajov, nadmernej administratívnej záťaže a zabezpečenie aktuálnosti údajov.

Vyššie uvedené návrhy neboli na rozporovom konaní akceptované, pričom MŽP SR to odôvodnilo tým, že súčasnú právnu úpravu považuje za postačujúcu. Ďalej MŽP SR uviedlo, že ak by bolo ust. § 28 ods. 4 písm. d) a h) upravené v zmysle návrhu, mohlo by dôjsť k situácii, že množstvá výrobcu, ktorý odíde z trhu, nebudú nahlásené. V tejto súvislosti však MŽP SR opätovne vyjadrilo záujem do budúca Zákon o odpadoch rozdeliť na čiastkové zákony, v ktorých budú zohľadnené osobitosti jednotlivých prúdov odpadov.

S odôvodnením MŽP si dovoľujeme nesúhlasiť z nasledovných dôvodov:

1. „Novému“ výrobcovi, t. j. výrobcovi, ktorý v predchádzajúcom roku neuviedol nič na trh, nie je možné vypočítať zberový podiel za časť historického odpadu, čo je v priamom rozpore so smernicou EÚ o elektrických a elektronických zariadeniach.

Súčasne táto situácia výrazne negatívnym spôsobom ohrozuje štandardné trhové prostredie (takýto výrobca nemusí vyberať recyklačné poplatky - predáva lacnejšie výrobky) a tento stav vytvára priestor pre špekulantov, každý rok zakladajúcich nové spoločnosti bez povinností vo vzťahu k odpadom.

Z vyššie uvedených dôvodov nemôžeme považovať za postačujúcu.

2. Organizácia zodpovednosti výrobcov podľa ust. § 28 ods. 4 písm. d) Zákona o odpadoch má povinnosť viesť evidenciu a ohlasovať údaje z nej len za všetkých zastúpených výrobcov.

V zmysle uvedeného ustanovenia je teda argumentácia MŽP rovnako nedostatočná, pretože OZV nemá povinnosť ohlasovať údaje za výrobcu, s ktorým nemá platný zmluvný vzťah. Pritom nie je dôležité, či daný výrobca vypovedal s takouto OZV zmluvný vzťah pretože uzavrel zmluvu s inou OZV alebo ukončil činnosť. Výrobcovia môžu zmluvu s OZV ukončiť aj bez udania dôvodu. Na základe našich údajov si dovoľujeme tvrdiť, že ďaleko väčšiu časť (a tým väčšie riziko nesprávneho ohlasovania) tvoria výrobcovia, ktorí z roka na rok prechádzajú do inej OZV ako tí, ktorí reálne ukončili svoju činnosť.

Vzhľadom na vyššie uvedené naďalej trváme na podanej pripomienke a žiadame jasne stanoviť pravidlá:

- a) ako vypočítať zberový podiel pre nových výrobcov (akceptujeme však požiadavku ministerstva riešiť to až pri odčlenení zákona) - je to však výrazný ústupok zo strany výrobcov
- 2) ohlasovania údajov za výrobcov, ktorí prešli do inej OZV - kto a kedy podáva za nich hlásenia
- 3) ohlasovania údajov za výrobcov, ktorí ukončili svoju činnosť - kto a kedy podáva za nich hlásenia

APZ žiada zapracovanie vyššie uvedených pripomienok do predloženého návrhu zákona a po ich zapracovaní odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Materiál bol predložený do pripomienkového konania Ministerstvom životného prostredia SR (ďalej len MŽP SR) na základe Plánu Legislatívnych úloh vlády SR na rok 2019.

Cieľom návrhu zákona je transpozícia tzv. „odpadového balíka“, ktorý tvoria nasledujúce smernice:

- a) smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/849 z 30. mája 2018, ktorou sa menia smernice 2000/53/ES o vozidlách po dobe životnosti, 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch a 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení,
- b) smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/850 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 1999/31/ES o skládkach odpadov,
- c) smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/851 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 2008/98/ES o odpade,
- d) smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/852 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov.

Stručný popis návrhu zákona:

- mení sa právna definícia niektorých pojmov, napr. stav konca odpadu, nakladanie s odpadom a ďalšie
- dopĺňajú sa ustanovenia upravujúce osobitne školský zber odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov pochádzajúcich z domácností
- okruh odpadov, s ktorými môže FO nakladať podľa § 12 ods. 6 sa rozširuje aj o stavebný odpad z drobných stavieb
- upravujú sa ustanovenia týkajúce sa zodpovednosti za nezákonné umiestnenie odpadu
- zavádza sa nový inštitút - finančná garancia, ktorý bude v pôsobnosti koordinačných centier
- zavádza sa nová povinnosť pre výrobcov vozidiel mať uzatvorenú zmluvu so spracovateľom starých vozidiel
- zakazujú sa uvádzať jednorazové plastové výrobky uvedené v prílohe č. 7a a neobalové výrobky z oxo-degradovateľných plastov na trh Slovenskej republiky

Navrhovaný dátum účinnosti: 1. január 2020